

Novine prihajajo vsake nedeljo. Cena: doma na skdopi naslov 25 D., na posameznika 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezuševoga, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravnisti v Crenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

Izdajatelj: Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

NOVINE

Glasilo Slovenske Krajine

Oglase sprejema uredništvo, upravnisti i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetpet reči 5 Din, više od vsake reči pol D. Med tekstom cm² 1.50 D., v »Poslanom« 2.50 D. Takso za oglase plača uprava i da za vse oglase od 5% do 50% popusta.

Rokopisi se ne vračajo

Sobota za našo gimnazijo.

V soboto 22. toga meseca je šla posebna deputacija iz Soboti v Maribor k g. velkomi župani. Bili so to gimnazijski ravnatelj, zastopniki sobočke občine i zastopniki starišov dijakov petoga razreda. Občina je dala g. velkomi župani sledeče pismo:

Gospod veliki župan Mariborske oblasti v Mariboru.

V imenu vseh občin Slovenske Krajine, ki so se doslej že dvakrat soglasno izrekle za popolno osemrazredno gimnazijo v kulturnem in gospodarskem središču Slovenske Krajine t. j. v našem mestu, si usvaja podpisani gerentski svet velike občine Murska Sobota, predložiti Vam sledečo prošnjo:

Za najvišjo točko svojega kulturnega programa smatra Murska Sobota in ž. njo vsa Slovenska Krajina čimprejšnjo dosego popolne osemrazredne gimnazije v Murski Soboti. V izpolnitvi tega svojega cilja smatra, da leži bistvena rešitev vseh tako zvanih prekmurskih problemov. Ljudstvo naše Krajine je že tekom dosedanjega obstoja gimnazije v Murski Soboti, dokazalo, kako veliko ljubezen in zaupanje goji do tega svojega najvišjega kulturnega ognjišča. Naše ljudstvo je prepričano, da bodo iz tega zavoda izšli njegovi najboljši možje, ki ga bodo vodili h kulturnemu in gospodarskemu napredku.

Slovenska Krajina je bila tisoč let odtrgana od skupnega narodnega telesa in težke so rane, ki jih ji je to prizadelo. Tujec ji ni dal, kar bi jim moral dati po božjih in človeških pravicah. Naš slovenski dijak ni smel imeti priložnosti, da se vzgoji na svojih tleh in v svojem jeziku in duhu naših slovenskih očetov in mater. Ko nas je svetovna vojna osvobodila, takrat je zaigralo naše srce. Verovali smo, da se nam bodo sedaj izpolnile naše najbolj vroče negovane želje, o katerih prej nismo mogli upati, da se nam bodo kedaj izpolnile, verovali smo, da dobimo sedaj brez težav in ovir zlasti popolno gimnazijo v Murski Soboti. — Danes poteka deveto leto, kar je bil otvorjen prvi razred na naši gimnaziji, a zavod še vedno ni popoln. Nepoznanje naših razmer je brezdvomno krivo, da je tako.

Gospod Veliki župan! Kot svojega najvišjega eksponenta državne oblasti Vas prosimo, da blagovolite tolmačiti na merodajnem mestu našo prošnjo.

Naša zemlja spada gotovo med v vseh ozirih najeksplozivnejša ozemlja naše države. Nele v našem marveč tudi v eminentno državnem interesu je, da smo na tem mestu kar najtrdnjše.

Revni smo, zato pa tem bolj željni izobrazbe in napredka. Edino v slučaju, da imamo v Murski Soboti popolno gimnazijo, kjer imajo naši sinovi priliko, da se do konca izobrazijo, nam je dana možnost, da si naš težek položaj sami izboljšamo.

Dr. Némethyjeva odaja zemlje.

Dr. Némethy je pred par leti odal menše falate od veleposestniške zemlje grofice Marije Zichy. To je včino kak pooblaščenec imenitvane veleposestnice. Pogodbe so sklenjene pod pogojem, da kupljeni falati morajo biti vkniženi na kúpce, ki so pošteno plačali drago ceno. — Leta so minola, a drago plačana zemlja ešče dnes den ne je spisana na kúpce. Tej so se zato pritožili na sodnijo i dr. Némethyja so zatogavolo za en kratak čas oblasti tudi zaprle. — Kak je prišlo do toga? Dr. Némethy je po odaji poslal gor na agr. oblast pogodbe, a ta je vse pogodbe vrnila dr. Némethyji z pozivom, naj on te pogodbe spopolni i tak spopolnjene pošlje nazaj agrarnoj oblasti. A dr.

Némethy do zdaj, kak to pišemo, ešče ne poslal teh spopolnjenih pogodb na agr. oblast. Dokač je pa ne pošlje, se ne morejo odobriti; dokač se pa ne odobrijo, se ne more kúpljena zemlja vknižiti na kúpce. Ka je zato zdaj za včiniti? 1. Vsi naj javijo svojo kúpčijo pri sodniji. 2. Vsi naj se javijo na poziv agr. ministerstva i na pitanje dajo odgovor, kak so kúpili zemljo i ka želejo. Okr. agr. urad v Maribori njim dostavi to pitanje. Najboljše bo, da si vsi prle pogučijo, ka zahtevajo. 3. Pogodbe more veleposestvo na kúpce vknižiti, če pogodbe odobri agr. minister. Če jih pa ne bo odobrio — te kúpci dobijo prostost, da se znova pogajajo za menšo ceno ali pa da peneze nazaj prosijo. — Tü nastane zdaj še pitanje, bo li ministerstvo odobrilo te pogodbe? Vseh ne bo, mogoče niedne

Številni smo; preobljuden je naš košček zemlje; gimnazija nam bodi tisti ključ, ki naj nam odpre pot do kruha drugam.

Moralna pa tudi gmotna škoda bi bila nedogledna, ako se ne bi popravil kulturni udarec, da se je odvzel naši gimnaziji značaj popolnega osemrazrednega zavoda.

Prosim Vas tedaj še enkrat, da se z vsem svojim uplivom zavzamete na merodajnih mastih, da postane naš zavod čimprej popoln osemrazredni zavod, zlasti pa, da se odpre še tekom letošnjega leta peti razred in po možnosti tudi sedmi razred.

V Murski Soboti. dne 19. oktobra 1927.

Gerentski svet Velike občine Murska Sobota.

Mi vsi se Njemi klanjamo.

Dnes, gda je minolo veliko svetovno klanje, gde je človek pozabo na svoje človeče dostojanstvo i je tirao svojega podložnoga z nožom i pükšenov kruglov na lüdi, šteri so bili ravno tak nekrivi, kak tisti, šteri so bili od svoji višiši tirani, naj morijo. Dnes, gda se med ljudstvom najde malo zavüpanja do bližnjega, gda gleda vsakši posamezni samo na sébe, na svoj hasek, na svoje dobro, gda je smilenost proti nevolnim i trpečim redka, kak zvezda repatica i čüti posameznik za najvišišo nalogo svojega življenja, krmiti brez meje svoje telo. Dnes, gda ravniteli narodov ravnaajo s svojimi podložnimi kak z drobnicov, gda so njim narodi samo za to tü, da lahko pokažejo nad njimi svojo moč, oblast i modrost brez srca. Dnes, gda vnožine čüti malo spoštüvanja do svoji vladarov i se moči ravnitelški i kralleski tronušov ziblejo,

se mi klanjamo najvišišemi Krali,

Krali posameznikov, Krali narodov, Krali kralov. Naj vlada On nad posamezniki i ravna njüva

srca i razum, On ki je prišao na svet iskat ne sebé, nego druge, ki je prinesao pomoč nevolnim i zaptüščenim, ki je bio sam Lübézen i sam Smilenost. Naj vlada nad narodi On, ki je sam neskončno pokoren, neskončno ponizen, pa tüdi neskončno zmožen i pravičen. Naj kralüje med vladari On ki je sam najmodrejši krao, krao nebes i zemle, krao naši düš i naši src, Kristuš Krao, štero ga svétek obhajamo dnes.

Palig gimnazija.

Telko draženja mislimo, da nema naskori što, kak mi s svojov gimnazijov. Komaj se je začela malo dobro razvijati, že nam jo začinjajo na vsej krajej krüšiti. Mi prosimo, protestiramo, pošilamo spomenice i deputacije, pa nikaj ne pomaga. Preminočo soboto je pali šla deputacija iz Soboti v Maribor k velkomi županü. Izročili so dve spomenici, eno: prvi članek na toj strani, je dala sobočka občina, drugo so pa dali zastopniki starišov naši petošolcov, šteri se morajo zdaj po sveti potepati, gda njim v

ne, mogoče pa samo tiste, kde so hiže že gorspovane, zato ka je cena zemle jako spadnola. — To na znanje vsem.

Plača invalidov.

Po invalidskom zakoni so se mogli invalidi javiti pri sodniji, štera je dognala njihovo invalidno stanje i celo zadevo poslala v Zagreb na invalidsko sodnijo. Od te invalidske sodnije dobijo invalidi končnovalane sklepe ali rešenje, keliko procentov njim je pripoznano i kakša bo njihova penzija. Pa gda se te sklep vö da, jeli je z tem že tüdi plača rešena? Ne je. Sklep zagrebačke invalidske sodnije moro poslati naše lendavske i sobočke sodnije v Ljubljano na delegacijo min. financ, štera plačüje penzijo ali invalidnino. Če je šteri invalid

preveden, ma določene procenete z določenimi mesečnimi ali letnimi prejemki. Či pa teh li ne dobiva, je mogoči dvojni zrok. Prvi je pri sodniji v Lendavi ali Soboti, drugi pa pri delegaciji, ka je ta prevedbe ešče ne zvršila. Da pride vsaki invalid kem prle do svoje invalidnine, je potrebno, da se invalidsko združjenje i občine obračajo za svoje invalide na više imenüvano dvoje mesto. Te odgovor so dobili. narodni poslanec g. Klekl na pitanje invalidov zavolo zaostankov invalidnine na ministerstvu za socialno politiko. Naši gg. poslanci se pa bodo tüdi drage vole trüdili, da pridejo invalidi do svojih pravic, naj njim to samo javijo.

Podpirajte i čtite „NOVINE“!

Soboti ne odprejo potrebnoga razreda. V deputaciji je bio tudi g. gimnazijski ravnatelj. To je dobro, zato ka v Srbiji vživa eden ravnatelj gimnazije veliko čast. Zato pa lahko eden ravnatelj tudi precí dosegne, či se za kakšo stvar zavzame.

Neprestano intervenirata tudi za našo gimnazijo oba našiva poslanca v Belgradi. Obečanje se naednok dobi, gimnazija je pa itak obsekana kak je bila. Gospoda poslanca pravita, da je prosvetni minister odredil, da se vsi peti razredi, šteri so bili ukinjeni, na novo odprejo. To je vsakojaki valalo tudi za našo gimnazijo. Zdaj pa nekaj odrédi na želo nikši drugi nikakov, da se v Soboti peti razred ne otvori, zato, ka je sobotška gimnazija ne popuna osemrazredna gimnazija. Zdaj, gda bi se že morao peti razred brez vsakšega pitanja dávno odpreti, moramo mi ešče dokazovati, da je naša gimnazija otvorena kak osemrazredna gimnazija, štera se je začnola s prvim razredom i dobila vsakše leto po en naslednji razred, tak da bi morala že lani meti osem razredov. Na konci pa, gda nam po krivici ukinjavlejo sedmi, osmi i letos ešče peti razred, te lepo pravijo, da je naša gimnazija ne osemrazredna.

Mi pa dobro znamo, gda se je rodila ta misel, da je pri nas ne potrebna osemrazredna gimnazija, ali kak se je štel, da mi sploh nesmemo meti gimnazije. Znamo pa tudi dobro, što so bili tisti, šteri so ne mogli videti poštene srednje šole v našoj krajini. Da so nam tej ljudje s svojim nelepim delom dosta škodili, to znamo, znali pa bomo tudi mi z žarkim posvetom posvetiti v dejanja tej ljudi.

29. oktober.

So dnevi v zgodovini narodov, na štere gleda ljudstvo s ponosom, so dnevi, na štere je ljudstvo sram spomniti se, ali pa stisne pesnico, gda se spomni tistoga dneva.

Den 29. oktober 1918. leta, je za nas Slovane na jugu ne sramoten den. V sredi med najhujšim bojnov smo Slovenci, kak tudi Hrvati i Srbi, šteri so v tom časi prebivali v Austro-vogrskoj državi, videli, da se z nami detak, kak smo nikak i nigdar ne zaslužili. Nemec pa Vogrin sta bila gospoda, šteriva sta smela zapovedavati, Sloven je pa morao bogati s pükšom v strelskom jarki. Poleg toga je pa Sloven nigdar ne znao, za koga se pravzaprav bije. Samo to je znao, da sam od toga nikšega haska nema i ga tudi nede meo.

Tak je dr. Korošec meseca maja sedemnajstoga leta prinesao v bečki parlament pismo s prek sto jezero podpisi. V tom pismi, ki se zove majniška deklaracija, zahtevajo Slovenci Hrvati i Srbi, šteri prebivlejo v Austro-vogrskoj državi, da se združijo v ednoj svojoj lastivnoj državi, pod habsburškim žezlom. Nemci i Vogri so toga ne šteli dovoliti, šteli so ostati ešče naprej brezmejni gospodje nad Slovani, ljudstvo pa nikelko časa trpi, na to pa trešči od sebe krivično gospostvo.

Prišlo je osemnajsto leto, v vsej strelski jarkaj je vladala lakota i nezadovolstvo, naskori je pa začnola vreti tak doma, kak na fronti. 8. oktobra, ob smrti Dr. Kreka je dr. Korošec zakričao slovenskomi ljudstvi: **Dvignite glave, zakaj, približavle se Vaše odrešenje.** Skoro po tom so gratale zmešnjave na bojni polaj i 29. oktobra 1918 leta je poseben odbor v Zagrebi, šteri se je zvao Narodno Veče, pred vsem svetom **proglaslo neodvisno „Državo Slovencev Hrvatov i Srbov.“** Prvi njeni načelnik je bio dr. Korošec. To je bila država, štera je obsegala vse južne slovene razen Srbov v Srbiji. Združitev s temi se je pa zvršila 1. decembra 1918. leta.

Ka guči Srb od našega duhovnika?

Vsi govori, štere majo naši poštuivani demokrati, tak doma, kak v

Belgradi so edna velka jama gnojšnice, s šterov polevlejo naše duhovnike. Zdaj pa poslušajmo, ka pravi eden pošten Srbi, šteri dobro pozna našega duhovnika, to je ustanovitelj srb-skoga združništva Mihajlo Avramović.

V Belgradi je bilo zborovanje glavne zadružne zveze i v spomin pokojnomi dr. Kreki je g. Avramović povedao tudi to: Izredno mi je teško, gda čtém, kak nedelikatno se guči od slovenske duhovščine. Da je slovenski narod, narod je tomi največ pripomogao slovenski duhovnik. Pokojni Krek ma mnogo naslednikov med slovenskimi duhovniki. Zato je slovensko ljudstvo tak vdano svojemim duhovniki, ar je duhovnik nosilec kulturnoga dela. Slovenski duhovnik je velki kulturni delavec. — To je povedao en Srbi. Da bi pa naš demokrat ednok edno takšo istino povedao? Raj se obesi!

Volitve v trgovsko i obrtno zbornico.

V gospodarskom življenji je ne dobro, či se proveč goni politika. Pri volitvaj v trgovsko i obrtno zbornico so vsi trgovci i obrtniki šteli, naj pridejo na to mesto ljudje, šteri nede politizerali. Naši demokrati so toga ne šteli. Postavili so svojo demokratsko listo, i mislili: kak smo pri zadnji volitvaj zmagali, če tudi so bile volitve te razveljavlene, zato ka smo ne po pravičnoj poti svoje glase dobili, tak zdaj tudi zmagamo. Zdaj so pa meli nesrečo pri trgovskoj listi. Vložili so jo ravno pol vüre prie kak je pretekao zadnji čas za vlaganje list, Gda so pa odišli, se je izkazalo, da je lista ne bila pravilna i so jo razveljavili, časa je pa ne bilo več napraviti drugo listo.

Tak je zmagala v celoti naša trgovska lista z Jelačinom. Prinas je izvoljeni g. Čeh i namestnik Osterc. — Što drugomi jamo koplé, največkrat sam v njo spadne. Volitve se vršijo zdaj samo za obrtni odsek.

Murska Sobot.

— Na gimnazijo prideta dva nova profesora i to prof. Četina iz Ljubljane, na mesto g. profesora Pregelja, šteri se je pred kratkim preselo od nas v Maribor, iz Ptuja pa pride v Sobotu učitelj za petje. Ravnotak je nastopo svojo novo službo na gimnaziji invalid Bratkovič iz Male Kaniže, kak gimnazijski sluga.

— Evangelijanci dobijo v Soboti svojo dvorazredno versko šolo. Za zdaj ešče ne vemo, če je dobro rušiti 6 razredno državno šolo, dokeč se pri verski šolaj obečavlejo samo dužnosti, kakši posebni pravic pa ne.

— Krajevni odbor Rdečega križa v M. Soboti vabi na pevski večer, ki se vrši dne 29. oktobra pri Dobray. Začetek je ob pol devetih zvečer. Pevski vsopred izvaja kvartet glasbene matice iz Ljubljane.

— G. Berlot se je ne ponesrečo kak smo pomotoma zapisali v zadnjoj številki našega lista, nego prišeo je samo brzjav, da pride domo, i se je tudi srečno vrno. Mnogo smo pa raj, da se je zgodila nesreča samo v našem listi, kak pa če bi se to v istini zgodilo.

— Novine so najbolje razširjeni list v našoj krajini, čudno se nam pa vidi, da ji ništerni lokali nemajo naročeni, v reklamne namene bi se ji pa radi poslužili. Mi na to pazimo! Mogoče so za te ljudi Novine ne zadosta »gospocke«?

Slovenska Krajina.

— Bogojina je dobila v svojo lepo novo cerkev dva zvona. Stara cerkev je mela pred bojnov tri lepe zvone, zmed šteri so med bojnov dva menšiva odpelali. Naskori po bojni je ljudstvo včasi kupilo ešče eden zvon, zato, ka je bilo zvonjenje z enim samim zvonom za vse prilike, preveč žalostno. Sledkar so pa mislili samo na zidanje nove cerkvi. Zdaj pa, gda že lepa nova cerkev veličanstno kraljuje nad Bogojinov, sta darivala Amerikanca Berden Franc i žena iz

Mihail Mihajlovič Fajsov.

Prve rože.

Tretje poglavje: »Šeo bom . . .«

Pravijo, da je cvetje v protoletje najlepše. Tisto, štero prvo požene in izcvete po snegi. Pa šče tak mali, neznamen cvet, vzbudi v nas svetlo razpoloženje, veselo vüpanje, nado v lepše sunčene dneve, zakaj rože hodijo samo s suncom in gde nega sunca, nega rož in gde rož nega, tudi sunca nega.

Pravijo, da je prva ljubezen najlepša. Tista, ki vzklije po prvi mladosti. Najlepša je in najsvetejša, brez osebnih koristi, iskajoča samo sunca in lepote. Najplemenitejša je, ar nikaj ne računa. Samo ljubezen je je in nega nikših števil, nikših pomišljajov. Šče samo odmeva svojoj duši: svojem trpljenju, svojoj radosti. To pa je te, gda vzeme slovo od matere, gda nehče več biti dete, tá šče, v življenje, komaj zaslueno, dugo senjano. Rože da so tam in protoletje cvetoče. Ta se poslovita mati i dete, te mati zgubi vpliv do svojega deteta in z žalostjov gleda, kak se poslavlja, kak se oddaljuje čiduže bole. Šče ne zgledne se nazaj. Te je to, gda dete zgubi zavüpanje do svoje matere, tisto velko

vüro, ki vürvle brezi pomislekov; gda več ne vüpa materi vsega povedati, vsega izdati. Sam nosi svoje skrivnosti, sam si rešüvle nastajajoča pitanja, brez nasvetovanja matere. In, ar ne bi sam rad bio, si poišče nekoga, da nadomesti mater. Te vzklije prva ljubezen, najdenje nadomestila materi. Eno pa je: mati ljubi samo dete, razmi samo dete in šče, da bi dete ostalo vse dni le dete, zavüpljivo in samo njo lübeče. Razumljiva je ta njena ljübosumnost.

To je prva ljubezen. Večna, četudi vsigdar skoro nesrečno končana. Pravim: večna, in je. Zakaj, ka je ednok človek vzlübio, vzlübio z vso svojoj dušo, tistoga nej mogoče več strgati iz srca, nej mogoče pozabiti. In naj nastane iz te ljübezni šče tak veliko sovraštvo, bo to sovraštvo le odmev neizmerne ljübezni, znak prevaranoga zavüpanja, to je, da je človek tam prevaran, gde si niti misliti ne bi mogeo, da bo.

Takša je prva ljubezen, najlepša, najčistejša, najplemenitejša in večna. Neračuna nikdar in ne goljufa; in je od prvoga trenutka nesrečna . . .

»Šeo bom . . .« je vstanolo v Francijovoj duši. Žalostno je bilo njegovo srce, puno bridkosti i če duže več je je nabiralo.

»Ka ti je Franci?« ga je spitala vertinja.

»Čüden si in vsakši den čüdnjejši postanjüvleš.«

»Šeo bom . . .«

»Kak?« je prislühnola v nerazumevanji.

»Šeo bom . . .«

»Kama?«

Obrnio se je i brez reči šo iz hiše v svojo žalost potopljen. Kak da ne bi vido nikoga i se ne brigao za nikoga, ne za vértu, ne za vertinjo. Samo njo vidi, sigdar njo, če je pred njim eli je nej. Gda vleže, pride na tlo, neslišno, niti ne odpre dvér. Hiša je puna nje, samo njena podoba je vsešerom, samo eden velki obraz, lepi in prikupljivi. In vse to vsakši večer, ponoči v senjah, do ranoga jütra, dokeč trüden ne vstane. In gda obsedi, se prekriži in začne moliti, te začüje njen zvonki, sladki glas iz kühinje:

»Szeretelem kis angyalom . . .«

Njemi postane tesno okoli srca. Ona se pa smeji vse jütro, tá do podneva, smeji brez prestanka komišté. Smeje se ona, njene sive oči se smeji, smeji vse telo v mladostni svežosti in zdravi bujnosti kipeče.

On pa trpi . . . trpi silno. Ne! preveč je trpljenja — njo gledati — poslušati njen glas, njen smeh. On pa

samo senja, senja vsak večer — sam. Ona niti ne pomisli tihe večere, polmračne, mogoče da niti senj ne pozna, li ni do lepih mehkih reči, skrivnostnih — Bog vej o čem. O čem? O vsem tom, o tom nemiri, vrtajočem nindri v prsij in — o vsem lepom in mehkom. Ali nešče? Ali ne razmi toga? Kak da njoj vse kaj drugoga hodi po mislih. Spomlio se, da je negda že po »tistom« ležao v nedelo večer pod drevjom. Mrak se je bio raztegno po klancih. Ležao je in senjao in ona je prišla mimo. Samo smejala se je v tak lepom večeri. Niti malo nej čütila vsega tistoga v srci kak on. In šče več! Pri sosidovih je čüla glas mladoka soldaka Jožka, ki je ta hodio z domačim dečkom in je šla tá in se tam smejala njegovim robotostim. Poslušala s smehom reči, ki jih on ne bi vüpao poslušati. Ona se je smejala, kak vse druge dekile, šče lovili so se tam! Fej!

In tam je Franci blodio v bolečini. Čütio je, da se je že deleč pogrozio, ali nej je znao rešitve, in če bi jo znao, preslab je bio, da bi spejlao. Čütio je onemoglost, štere se nej mogeo otresti, pred šterov nej mogeo nikam. Zakaj pred očmi njemi je bila samo ona in ona, njen obraz s čarobnimi očmi.

Filovec za srednji zvon 400 dolarov. Tak ma zdaj bogojanska cerkev prvejšnje število trej zvonov. Poleg je pa tudi darovala za mali severni toren, mali zvon pokojna Treza Puhar iz Bogojine. Oba zvona so preminočo nedelo z lepov slovesnostjov postavili v torme na svoje mesto. Ljudstva je prišlo tudi iz drugi krajov vnogo k toj slavnosti. Zvona mata lepi glas, domačinke se pa hvaležno spominjajo vsej dobroti darovnikov svoje lepe nove cerkvi.

— V Radmožanci so trije oboroženi vlomilci vdrli v trgovino bratov Rudeš Janez i Štefan. Bandaše so za pravoga časa s strelanjom odtirali, tak da so škode nikše ne mogli napraviti.

— Prvi sneg ljudi tak prestraši, da se ne vupajo pokazati. Vsaki sili k peči. Je resan lepo v hiži po zimi. Mati predejo, tetica šivlejo, deca seme lüplejo, oča pa glasno čtejo lepe knige. Knige pa trbe meti. Ne je bilo pa tudi ne bo lepše prilike kak zadeti takše knige v loteriji. To bo 13 nov. Knig je tu na stotine. Tak Sv. Pismo, Domoljub, Bogoljub, Vrtec, Angelček, Glasnik, Cvetje, Misijoni, Deveta dežela, Dva dni na meseci, Božične pripovedi, Plantava kokoš, Veseli pasterček itd. itd.

— Odranci pri Beltincaj. Občinske volitve se bližajo i kak se čuje so se naši maloštevilni sam. demokratje skrili pod »Združeno gospodarsko listo«. Nam se čudno vidi samo to, zakaj ne vupajo na svetlo s svojov pravov farbov. Pravijo, da sta se Pribečević i Radič v Beogradj küšnola i se tak spajdašila. Tudi v Odranci se je znan kaj takšega zgodilo. Pribečević demokratje i Radičovci so se znan tuj küšnoli, vej so pa imena oboji na »Združenoj gospodarkoj listi«. Pomilujemo ništerne pametne i poštene ljudi, štere je Radičova republika ne streznila i so se zdaj obešili Pribečevići na hrbet. Pregovor pravi: Oseo ide samo ednok na led, preveč pameten človek pa dvakrat. Amen.

— Naše lovine na ravnici so čiduže bole siromaške. Zavcov i jerebic pomali nede več. Dobro bi bilo, če bi lovsko društvo kaj včinolo za naša lovišča, štera so včas tak bogata bila.

— Zadavo se je. Pred ednim tjeonom se je eden delavec na Hrvaškom zadavo s štruklinom. Kak se je to zgodilo? Vertinja je ne dobro skühala. Či bi ona kühala po našoj lepoj knigi »Slovenska kuharica« se to nebi zgodilo. Ta kniga ma više 500 strani. Notri je, vse prav, vse ka trbe znati vsakšoj dobroj vertinji. Kelko menje zapraviš pa kelko bole tečao de vse či boš kühala po toj knigi. Dobiš jo za 5 din. v loteriji dne 13 nov.

— Posestnik Zver iz Gomilic je odal kravo mesari v Dolnoj Lendavi. Šou je malo v gorice nato pa se napoto proti domi, vse to ga je pa tak zmantralo, da je na poti ne mogao dale priti kak do Male Polane. Tu je spao pri svojoj rodbini, nesreča pa nigdar ne počivle — v noči se njemu je odprla rana na nogi i siromak je, ne da bi što znao za to, izkrvavio.

— Imenovanivä sta kak novivi učiteliskivi moči v našoj krajini. Danica Gostinčar za učitelico v Žižke i Zoltan Hari za učitelja v Püconce.

— Kak je v Kanadi: Nam piše R. Leopold, da naj nišče ta ne sili, eti je ravno tak, kak doma v starom kraji. Ka si v leti zaslužio, tisto v zimi potrošimo, Tak se eti mantramo v tom tihinskom orsagi.

— Posredovalnica v M. Soboti. Od 1. oktobra pa do 26. oktobra so iskali sledeči delavci delo: 1 strojnik za Dieselov stroj, 3 ključavničari, 1 sodar, 2 hlapca, 1 vajenec za ključ. obrt, 34 stavbinskih delavcov, 3 mizarški pomočniki, 2 mlinarskiva pomočnika, 1 sluga, 2 sluškinji, 1 kočijaš, 1 šivilja, 2 ekonomia za velepossestvo, 1 trgovski pomočnik, 2 pisarča, 1 pisarčinja. Posredovanih je bilo: 25 stavbinskih delavcov, 1 hlapec.

— Rojstvo četvorčkov. Čuje se da kakša mati rodi dvojčke, to je že ščista nekaj navadnoga, trojčki so že redkejši, nego od četvorčkov se jako redko gda čuje. V Spliti je pred kratkim rodila žena obrtnika Kristina Dvornik, četvorčke. Deca so vsa ženskoga spola, prišla so na svet v sedmom meseci. Eden je naskori mro trije so pa zdravi, kak tudi mati.

Domača politika.

Pribečević.

To je človek! Gda je bio on na vladi, te je morao biti vsakši proti njemu državotvoren. Či je uradnike pa vučitele po krivici pošilao doli v Maccedonijo, nišče je ne smeo niti reči povedati proti toj krivici. Včas je bio takši protidržaven element. Sploj Pribečević je smeo tistim, nad šterimi je meo oblast, največke krivice delati, če je pa što protestirao proti takšim krivicam, te je pribečević kričao, da se je porebero proti državi.

No, to je bilo te, gda je meo Pribečević vladu v svoji rokaj. Zdaj bi pa rad v našo državo spravo Taljane pa Vogre pa Nemce pa bi vsi tej bili državotvorni, samo naj bi njemu dali vladu v roke. Ka je njemu zadovolna i gospodarsko bogata Jugoslavija?! Samo vladu naj dobi! — Ja, pa naši slovenski demokratje so sami Pribečevićovi demokratje. To so vam državotvorni ljudje, šteri smejo na druge kazati, da so protidržavni! Ja, Ja.

Radič.

Zdaj je prišao v parlament eden človek, šteri spravi čast našemi parlamenti. Dr. Korošec je pravo, da so se do zdaj poslanci med seov zvali gospodje, tovariši. No, Radič je spravo novo modo v parlament. On davle poslancom imena: »prasec, lopov, policist.« Jako olikani človek more biti te Radič! Za potrebe svojega ljudstva je pa ešče niti ednok ne odpro vüst v parlamentu.

Poslanska pošta

G. poslanec Klekl Jožef naznanjajo sledeče:

A. Sarjaš, Črensovci. Gospod delegat so mi dali izjavo, da vašo zadevo rešijo, kda se stalno reši revizija. Že delajo na njej i da se hitrej reši, so prosili na pomoč več inženirov. Te, gda vse poglednejo, se reši vaša i vse še nerešene viseče zadeve.

J. Edüdh, Gederovci. G. gen. ravniteo carin je zato, da se carinarnica postavi na mejo, v Gederovce, samo počaka z likvidacijov sobočke carinarnice zavolo toga, ka z Gederovec

ne železniške proge v Austrijo, kama ide največ našega blaga.

M. Balažic i tovariši, D. Bisrica. Vsaki mesec se samo sto ljudi püsti v Australijo. Vi pridete na vrsto zdaj meseca novembra. Tak so rešili vašo stvar na mojo prošnjo. Poslana potrdila dodao k prošnji.

Občina Žižki. Odgovor poslao pismeno.

D. G. D. Lendava. Ravnotak. Klemar Jožef, Ropoče. Proso podporo v zadevi, ki mi je bila poslana. Koga pri švercanji zgrabijo, naj si zapomi, da je ne dužen nikaj podpisati, dokeč ne prečte, ali da prečeti, ka je tak napisano, kak se je zgodilo. Vnogi si sega v kečko, kda se njemu kaštiga odmeri, jaj, ve pa bi nači moglo biti. To javkanje nikaj ne pomaga, po tistom so te sodili, ka si podpisao. — Ne carinik, ne financ nemata prava od domačih pobrati podpis, če tistoga ne doma, ki je zakrivo tihotapstvo ali švercanje. Financ ali carinik, ki bi takši podpis pobrao, pride pred disciplinarno preiskavo, v nevarnosti njemu je služba. — To je odgovor glavnoga direktora carin.

Makoter Mikloš, Moravci. Prošnjo vašo odstopo poslanci soboč. koga okraja g. Jeriči. Pri njih se javite, oni Vam dajo pojasnila.

Küplen, Ivanci. Do zdaj ešče ne prišla prošnja v Belgrad. Opitajte na sodniji, kama so jo poslali i me te obvestite.

Š. S. D. Lendava. Prošnjo sprejeo, i zročo i se vupam, da bo ugodno rešena.

Rous V. Krajna. Prošnja vložena 20. okt. Če za par tjeonov ne dobite nikšega odgovora javite nama.

Tistim, ki so kaštigani zavolo žganja, ka so žganico sprejemali. Načelnik g. Petrovič, so mi sledeče povedali: Za žganje (to je trüd, stroške) si vsaki, ki ma koteo, lahko računa, ka njemu ide, od toga ne plača nikše dače. Ne sme pa jemati kak je bila do zdaj navada, žganice, ar je to po zakoni prepovedano i se kaštiga. Če si što v penezaj ali drugoj reči vzeme kraj, ka njemu ide za trüd, nede štrofan, samo žganice ne sme jemati. To naj si vsi dobro zamerkajo pa še to, da čeravno je financ komi dovollo, da sme jemati, ga to ne reši kaštige, nego ešče sam financ pride pod kaštigo, če ga što gori javi. To je odgovor načelnika Petroviča.

Pošta upravnništva.

Martinje S. Janoš. Dobili 265 Din. svoje bi lejko krej zračunali. V pridočem leti si odračunajte i letošnje. Cankova, M. Vogrinčič. Dobili 200 Din. i karto, 62 Din. za kalendare zračunali 128 Din. spisali k naročnini. Ove kalendare, ka so Vam ostali je lejko razdelite med siromake. Naznanite nam kelko kalendarov bi letos potrebovali za odavati, 96 din. tudi sprejeli. Bog plati.

DIJAŠKO POLJE.

Trodnevni peš izlet po Goričanskem S. K. A. D. »Zavednost« od 26. do 29. julija.

X. del.

Epiog. — Karakterizacija oseb.

Tri dni smo hodili (vandrali). Večina še prvič po teh krajih — ne-

kateri pa že po večkrat. Videli smo mnogo lepega in novega. Naš cilj je bil: Spoznavajmo najprej domače kraje, proučavajmo naše ljudi, njih potrebe in bedo — zlasti socijalno! Kajti to je za nas potrebno, da poznamo svoje ljudstvo v vsek ozirih. Saj je naš namen, da postanemo enkrat tisti možje, ki hočemo in moramo pomagati svojemu narodu. Nam je zaupalo naše prekmursko ljudstvo vodstvo nad seboj že stem, da nas je poslalo v šole. Torej naša dolžnost je — in sicer sveta dolžnost — da popeljemo svoje ljubljeno ljudstvo v boljšo bodočnost. Z odprtimi rokami pričakuje — nas svoje sinove — kajti potrebno in željno je naše skorajšnje pomoči! Zavedajmo se že zdaj vsi tisti svoje dolžnosti, kateri slišimo milo proseč glas svojega ljudstva! Torej na delo!

Naš namen je bil tudi medsebojno spoznavanje. Ni zadosti hoditi samo na predovanja, občne zборе in na razne sestanke, tam človek nima tiste prilike, da bi spoznal lastnosti drugega. Pač pa je izlet izvrstna šola za to. Končno pa lahko rečemo, da smo se tudi zabavali kakor malokdaj. Lahko rečem, da so bili to moji najlepší dnevi počitnic sploh — kar se tiče večje družbe. Tudi za marsikatega drugega tako — morda čelo še za vse!

Da je naš cilj dosežen in uspeh zagotovljen — je gotovo. Kajti narod je spoznal, da so naši cilji iskreni in zvišeni. Saj smo občevali z njim, kakor se spodobi za sinove svojega ljudstva. On nas je že zdaj z veseljem sprejel in se ne bojimo, da bi nas ne sprejel v kratkem še z večjim veseljem.

Bilo nas je 17! Zbrani iz različnih krajev. Relativno večino smo imeli seveda mi Bogojančari — kakor vedno in povsod! Saj smo imeli 7 zastopnikov. Dalje je bil eden Bükovčar eden Törniščar, (varašanec!). Trije Črenšovčarje, eden Bistričanec, eden Gančanec, eden Goričanec, in dva Dokležanica.

Pripomniti moramo, da smo bili le višje šolci in še mi razmeroma slabo zastopani. Tako n. pr. iz Kroga nibilo niti enega — čeprav imajo na ducate dijakov! (Pač kroška specijaliteta!) Drugič moramo pritegniti tudi nižješolce, da nas bo še enkrat toliko!

Ad rem! Začnimo pri »najvišjem«, v vseh ozirih! To si ti, preljubi moj »senior«! Ta lepi in častni tvoj naslov ne bo igral več dostojanstvene vloge. Jaja!

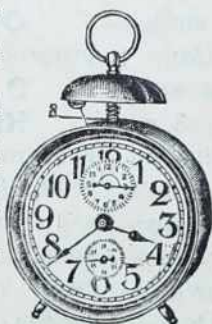
Bil si naš vodnik in pa »zaščitnik« — ali pa tudi ne! Kot »dux« in poznavalec krajev si nam marsikaj novega pokazal — in povedal, saj se ti jeziček obrača v kaj hitrem tempu. Toda — kljub temu da imaš to lepo lastnost — za diplomata se nisi izkazal! Drugače si bil že fest fant — le hitro ni šlo vse povolji (neveš — koliko glav — toliko misli). Premalo tolerance si kazal — zlasti ko si mislil, da imaš oblast nad »podložniki« kot »dux et imperator«. Kot tak si tudi pridno uporabljal geslo: »Divide et impera!« (... pri Gradi! ...)

Sicer pa znaš tudi biti vesel — razposajen in družaben — in to si tudi bil povečini! Razlike nisi poznal, tudi nisi »extra špilal«. In stem so ti vsi grehi odpuščeni! Le priden bodi!

(Dalje sledi.)

Nencek, ka bi ti najraj meo? Jaz noč i den mislim samo na vekerco pa na žepno vöro. Oča so pravili, da či bom vrli, mi küpijo 10 srečk. Vrli pa bom, o, to pa! Nikdar več njim pipe ne sterem, nikdar več nepozabim dveri zapreti, nikdar več ne bom čemerem na močnik, nikdar več ne bom zamazani pa tudi po noči več ne zmočim.

Znaš Karči, vöre so lepe, nego ta čoka tü gori pa ova goska tam doli, tomi se veseli moje dobro srce. Materi sam obečao, da či mi küpijo dosta srečk, njim dam od čoke obe hamici, gosko pa pustim tistim kričočim študentom v Martinišči naj si jo za Martino-vo spečejo, da do ležej se včili i meni lepe pesmi peli. Zdaj pa po srečke, ar ovak ji ne dobimo.

Kak se vrši loterija?

Pretečeno nedelo smo že glavne reči od toga povedali. Zdaj ešče nekaj. Kak boš znao da si zadeo? Pogledni na zadnjo stran srečke. Tam je 5 glavnih dobitkov. Poleg vidiš napisano: 5 po din. 500. To pomeni, da bo 5 takših falatov od šterih de vsakši vreden 500 din. Zatem je napisano; 10 po din. 200, To se pravi, da bo 10 falatov po 200 din. vsakši. Pride potem 50 falatov po 100 din., 100 falatov po 50 din. i 500 falatov po 20 din. vrednosti vsaki. Kak se razdelijo dobitki? Što dobi vekše pa što menše? To je odvisno od sreče. Prva numera potegne največši dobitok, druga drugoga in to vse tak do zadnjega. Prle se potegne kakša tvoja numera vekši dobitok maš, či kesnej pa menšega. Gda boš vido že potegnjene numere pa svojo vöpoiščeš, že, lejko vgoniš, kakši dobitok si zadeo. Dobitki da jako različni (več féle), Bo gvant, obüteo, blago, odevalo, knjige; orodje, živež itd. Ti dobiš tisto reč, štera de mela vrednost med štero pride tvoja srečka. Na priliko. Či maš več srečk, edna zna zadeti dobitok v vrednosti 500 din., druga zadene dobitok po 100 din, ali 50, ništerna ali pa več zadenejo dobitke po 20 din. S toga ravno vidiš, kak istinsko je, da što ma več srečk več lejko zadene. — Gda se lejko odnesejo dobitki? Je čas do 1. decembra. Pa je musaj dobitke odnesti? Ne. Što ga prepusti za siromaške dijake (takši pa so vsi) napravi jako dobro delo. Gde bo žrebanje? V Soboti na ednom prostranom kraju, da lejko vnožina lüdi pride gledat to prvo loterijo pri nas. Začne se ob 1 vöri popoldne. Celi tisti den dokeč se ne začne kolo vrteči do se srečke tržile po celom varši najbole pa tam okoli pri žrebanji. Šparaj peneze, da si küpiš dosta srečk. Tiski ki majo od nas srečke, da je tržijo po vesnicaj, naj si zapomnijo, ka do 13. novembra dopoldne vse odane srečke plačajo, neodane pa dajo nazaj. Neplačane srečke nedo mele nikše vrednosti pri žrebanji, to se pravi, ka s tistimi nišče ne zadene ravno kak či ne bi blie odane. Martinišče ma vse numere naténko zapisane i de terjalo vse. More biti velki red pri tom, jar znamo, da vsaki bi rad nekaj zadeo. Vsakši de svoje sreče kovač. Zdaj pa ešče na edno prosimo naše lüdi, naj se paščijo po srečke, či v domačoj fari nemajo te naj pridejo v Soboto po nje. Ar človik ma samo ednok peske

senje. Zato 13. novembra naj nede v Slovenskoj krajini niednoga človeka, šteri si ne bi ogledao to senje.

GOSPODARSTVO.

Ne povajmo trsa „šmarnice“!

Samorodno ameriansko trsje, ali kak je zovejo tudi direktorji, je naravnost rodeče trsje, štero rodi, ne, da bi je trbelo cepiti.

Ločimo je v dve skupini i to v vrsto starejšega i v vrsto novejšega izvora.

Vrste starejšega izvora so skoro vse prišle k nam iz Amerike i to že od leta 1820 naprej, najbole pa okoli leta 1860 na Francusko, od tü naprej so se pa razširile po celoj Europi, gde raste trsje.

Glavni vzrok, zakaj so to trsje začnoli voziti iz Amerike k nam, je bio te, da je to trsje menje občutljivo proti različnim boleznim, posebno proti plesnivosti, štera je začnola v tom časi trs strašno napadati, i nišče je ne znao pomoči proti tomi.

Znano je pa tudi, da so ravno s tem trsjom, gda so je začnoli voziti iz Amerike k nam, prinesli ne, da bi šteli pa ne, da bi znali z njim tudi takzvano trsno vüš ali peronospero, štero je vničila ščista staro evropsko vinogradništvo in stem napravilo lüdstvi več milijard škode. Amerikanske neceplenke starejšega izvora so tudi dvoje i to vrsta Labruška i njene Križanke, Aestivalis ali Riparija z evropskim trsom (Vitis vinijera).

Od prve je prinasa najbole razširjena Isabella (izabela) od drugi pa najbole znane čarne laguez (čti Žake) Herbemont, Othello, Iork, Madeira, Braut, Cluuton in Hluntington,

bele: Viala, Noah, (šmarnica) Elvira i Taijlor

rdeča: Delavare.

Pri nas je posebno izabela, kot modra grozdna vrsta ešče precizirjena, posebno v krajina, štere kaj bogšega nemrejo roditi. Ne je pa zadosta trdna proti peronosperi i tudi druge bolezni jo močno napadajo.

Našemi vinarstvi i zdravji bole nevarna pa gračüle šmarnica (Noah) štera se je raširila že tudi po najbogši gorički krajina v našoj državi i je tudi jako našajena v našoj slovenskoj krajini posebno po goričkom. Da se je pa šmarnica prek Müre v Slovenski gorica tak močno razširila i od tam prek tudi k nam prišla, je včino za to naj več notaroš v Ormoži dr. Geršak. Dr. Geršak, ki je ovak jako zaslužan

i spoštüvani človek i je dao tomi trsi sam ime šmarnica, jo je pred desetletji priporočao i širio z neverjetnov trdovratnostjov i vztrajnostjov. Bilo je tudi dosta strokovnjakov, šteri so pravočasno opominati z rečjov i s pismom, da je šmarnica nevarna našemi zdravji i zgübi poleg toga tudi druge vrste vino svoj dober glas, če bi se preveč šmarnice povalo. Nego gospodarje so poslušali Geršeka: Šmarnice ne trbe cepiti, ne škropiti, ne žveplati, rodi pa poleg vsega toga izda jako bogato. Kak je pa tudi vino močno! Dosta prle opijani kak kaplica iz bogši grozdov.

Iztrezenje pa pride pri vnogi, vnogi, prekesno.

(Dale sledi.)

Prekusnice.

V šoli. V šoli so se včili od glavni strani neba. Da so že znali vsi vučenci pokazati, kde je sever, jug, vzhod i zahod; pozove vučiteo ednoga vučenca, ga postavi na sredi razreda tak, da gleda proti severi i ga pita: Če ti stojiš tak, da je tvoja prava roka tam, kde sunce vzhaja, ka maš te pred seof? — Dečak friško odgovori: „Divjega zajca!“ (To pa zato, ka je pred njim na steni viso kep, na šterom je bio namalani divji zavec.)

Cene:

Zrnje: 100 kg. (metercent) pšenice 300 Din., žita 290 Din., ovs 200 Din., kukorice 230 Din., ječmena 190 Din., hajdine 300 Din., prosa 290 Din.
Živina: Govenska v Ljubljani kg., 8—10 Din., teoci 12— Din., svinje 15—17 Din. Krma: Sena 50—60 Din., slame 40—60 Din. metercent.

Borza:

1 Dolar 56 Din 25 par, Schilling 7 D 95 p. Čehoslovaška krona 1 D. 67 p., Nemška zlata marka 13 D. 50 p., Francoski frank 2 D. 20 p., Švicarski frank 10 D. 93 Taljanska lira 2-90 D.

Vsakovrstne sirove kože

kupuje
po najvišji dnevni ceni
Franc Trautmann
Murska Sobota
Cerkvena ulica 191.

Mali oglasi.

K odaji

je cela čevljarska (šujsterska) šker, kopita, „Hula cilindar mašin“ itd. Tudi so k odaji fajna harmonika na tri re-di v dobrom stanji. Poizve se pri TITAN FRANCI v Krogi.

NAZNANJA

se cenjenomi občinstvu, da se vrši v občini CAN-KOVA veliki kramarski živinski in konjski sejem dne 11. novembra t. l. k obilnoj udeležbi vabi

Občinski odbor.

Naročnina ino oglasi se sprejema-
jo za „Novine“ pri

I. HAHN trgovina s papir-jem, s pisarniškimi in šolskimi potrebaščinami. Prekmurska tiskarna v Murški Soboti.	ERDOŠI BARNABAŠ trgovci z papir-rom igračkami v Murški Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino bivše pošte.
---	---

Samostalno podporno društvo „SVETI KRIŽ“ v Chicagi Ill.

je jako dobro za prekmurske Slovence i Slovenke. V društvo se sprejmejo moški od 16. do 50., ženske pa od 16. do 45. leta. Vstopnina eden dolar pri sprejemi v društvo, mesečna plačila za društvo eden dolar. Za to plačilo dobi vsaka kotriga ob priliki betega vsaki den eden dolar podpore, za smrtnino pa 500 dolarov. Kotrig ma 300, gotovščine 12,000 dol. Seje se vršijo vsako drugo nedelo v meseci popoldne ob dvema vöroma na No 1802 S. Racine Ave.

Odborniki so: predsed.: Štefan Ros, podpredsednik: Ignac Krapeč, nadzorni predsed.: Ignac Markoja, tajnik: Štefan Hozjan 2049 W. Coulter Street, podtajnik: Martin Horvat, blagajnik: Štefan Jakšič, paziteo betežnih: John Hanc, računovoditelja: Matjaš Gruškovnjak i Toni Balazic, paziteo društva: Štefan Kelenc.